

Kuuntelun esteettömyys ja ikääntyminen

Ikääntymiseen liittyy usein kuulon heikkeneminen. Henkilö ei välttämättä sitä itse tiedosta vaan pitää kuulovaikeuksia normaalina osana vanhenemista. Kuulon heikkeneminen tuo haasteita ryhmätilanteissa sekä erityisesti hälyisessä ja meluisassa tilassa puheesta selvän saamiseen. Huonokuuloinen jää helposti informaation ja osallistumisen ulkopuolelle.

Ikääntyneiden kohtaamisissa ja kokoontumistiloissa on tärkeä ottaa huomioon kuulemisen esteettömyyttä edistävät asiat. Miellyttävä ja esteetön kuunteluympäristö auttaa kaikkia kuulemaan ja viihtymään paremmin.

Kuulovammaisten kannalta tärkeitä seikkoja ovat:

- Hyvät kuunteluolosuhteet
- Selkeä kommunikaatitapa
- Kuulemisen apuvälineet
- Kuulovammaisia palveleva tekniikka ja laitteet

Hyvät kuunteluolosuhteet

- Vähäinen kaikuisuus
- Alhainen taustamelutaso
- Tehokas ja häikäisemätön valaistus

Hyvä akustiikka rakentuu riittävästä määrästä vaimentavia pintoja suhteessa ääntä heijastaviin pintoihin. Tekstiilien runsas käyttö sisustuksessa, kuten ryijyt, paksut verhot, matot, pehmeät kalusteet, on hyvä keino lisätä tilojen äänenvaimennusta ja samalla kodikkuutta.

Kuuntelutilanne tulee rauhoittaa ympäristön häiriöääniltä. Ovet ja ikkunat suljetaan tilan ulkopuolelta tulevan melun ehkäisemiseksi. Lisäksi sellaisten koneiden, kuten astianpesukoneen, käyttö ajoitetaan niin, etteivät ne häiritse kuuntelua vaativaa tilannetta.

Riittävän voimakas, häikäisemätön ja tarvittaessa lisättävissä oleva valaistus on tärkeää. Etenkin huonokuuloisilla suuri osa viestistä välittyy huuliota, eleitä ja ilmeitä seuraamalla.

Esteetön näköyhteys puhujaan auttaa seuraamaan huuliota. Istumajärjestyksellä voidaan vaikuttaa osallistujien kuulemiseen.

Huomioon ottava kommunikointi

Kuulovammaisen kanssa keskusteltaessa kaiken lähtökohtana ovat hyvän kommunikoinnin perusasiat:

- kiinnitä keskustelukumppanin huomio ennen kuin alat puhua
- puhu selkeästi ja rauhallisesti – ei huutamalla
- ota huomioon, että taustahäly vaikeuttaa kuulemista
- huolehdi, että kasvosi ja suun liikkeet näkyvät
- ryhmätilanteissa puhutaan yksi kerrallaan niin, että kuulovammainen näkee aina puhujan kasvot – ei käsi tai mikrofoni suun edessä
- selvennä asiasi tarvittaessa toisin sanoin ja oikease väärinkäsitykset heti
- varmista asiasi tarvittaessa kirjoittamalla
- äänentoisto/-siirtojärjestelmää käytettäessä kaikki puheenvuorot puhutaan mikrofoniin

Kuulemisen apuvälineet

Huonokuuloisen henkilön ensimmäinen apuväline on yleensä kuulokoje. On hyvä muistaa, että kuulokoje vahvistaa puheen lisäksi myös ympäristön hälyääniä, jolloin ääniympäristöllä on suuri vaikutus puheen kuulemiseen.

lähäs kuulokojeen käyttäjä tarvitsee usein apua kuulokojeen käytössä. Ohjeita löytyy kuulokojeen ohjekirjasta sekä muun muassa ikakuuloiset.fi -verkkosivulta. Jotta kuulokojeesta hyötyy, sen tulee olla oikein korvassa sekä oikealla tavalla säädetty. Kuulokojeesta hyötyy parhaiten, kun sitä käyttää säännöllisesti päivittäin, vähintään puolet valveillaoloajasta. Tällöin aivot tottuvat ympäristön äänimaailmaan.

Kuulokojeiden lisäksi käyttökelpoinen kuulemisen apuväline on muun muassa kommunikaattori. Sitä voi käyttää tilapäisesti kuuntelutilanteissa kuka tahansa, jolla on heikentynyt kuulo. Kommunikaattoreita on hyvä hankkia sellaisten henkilöiden käyttöön, joilla ei ole vielä omaa kuulokojetta.

Kuulovammaisia palveleva tekniikka ja laitteet

Kuulokojeen käyttäjille on apua äänensiirtojärjestelmästä, jolla ääni siirretään äänilähteestä suoraan kuulokojeeseen. Näin tilan häiriöäänien kuuluvuutta voidaan vähentää. Yleisin äänensiirtojärjestelmä on induktiosilmukka. Se voidaan helposti asen-taa erilaisiin tiloihin ja siihen voidaan kytkeä tilan kaikki äänilähteet, kuten tv, radio, mikrofoni. Kuulijan tulee tällöin laittaa kuulokoje induktiiviselle kuunteluohjelmalle (ns. T-asento). Erilaisissa palvelupisteissä voi olla myös palvelupistesilmukka.

Henkilökunnan tulee tutustua laitteiden käyttöön ja heillä tulee olla riittävä tieto laitteista ja niiden toiminnasta. Henkilökunnan on hyvä kannustaa asiakkaita käyttämään sekä kuulokojetta että muita kuuntelun apuvälineitä. Ikääntyneillä ei välttämättä ole tietoa niistä mahdollisuuksista, joita erilaiset kuuntelulaitteet tarjoavat kuulovammaisille. Ensi kertaa kuuntelulaitetta kokeilevalle selkeästi kuuluva ääni voi olla iloinen yllätys.

Lisätietoja:

www.kuuloliitto.fi

www.ikakuuloiset.fi

Esteettömyyttä yhdessä!

